

*Wskazówki dotyczące przygotowania
uczniów do egzaminu STAMP4S*

Poziomy
sprawności
językowej
według
ACTFL, CEFR,
ILR
i
AVANT
Assessment

	STAMP	ACTFL	ILR	CEFR
		Superior	3	C2
		Advanced-High	2+	C1
	8	Advanced-Mid	2	B2
	7	Advanced-Low		
	6	Intermed-High	1+	B1
	5		Intermed-Mid	A2
	4		Intermed-Low	
	3	Novice-High	0+	A1
	2	Novice-Mid	0	
	1	Novice-Low		

**Poziomy
sprawności
językowej
według
Common
European
Framework**

C2

C1

B2

B1

A2

A1

**POZIOM BIEGŁOŚCI
(OK. 8,000-10,000 SŁÓW)**

**POZIOM SAMODZIELNOŚCI
(OK. 5,000 SŁÓW)**

**POZIOM PODSTAWOWY
(OK. 1,500 SŁÓW)**

Poziomy sprawności językowej w kategoriach mówienie i pisanie według standardów AVANT Assessment

Poziom 1 - Novice-Low

SŁOWA

- Potrafię powiedzieć proste słowa lub wyrażenia, tj: **cześć, do widzenia, mam na imię**, itp.
- Potrafię napisać tylko kilka podstawowych słów lub wyrażeń lub przepisać słowa.

Poziom 2 - Novice-Mid

ZWROTY

- Mogę napisać kilka krótkich, **prostych zwrotów**, wypełnić formularze z danymi osobowymi, (**imię i nazwisko, obywatelstwo i adres**) lub wpisać w formularzu rejestracyjnym hotelu.
- Potrafię używać prostych słów i zwrotów, aby **opisać siebie, miejsce zamieszkania i rzeczy z mojego najbliższego otoczenia**.
- Mogę rozmawiać w prosty sposób, pod warunkiem, że druga osoba jest gotowa powtórzyć lub inaczej sformułować wypowiedź w wolniejszym tempie i pomoże mi wypowiedzieć to, co próbuję przekazać.
- Potrafię **odpowiedzieć na proste pytania** dotyczące mojego **najbliższego otoczenia** za pomocą nieskomplikowanych wyrażeń.

Poziomy biegłości językowej w kategoriach mówienie i pisanie według standardów AVANT Assessment

Poziom 3 - Novice-High

ZDANIA POJEDYŃCZE PROSTE

- Potrafię brać udział w rozmowie wymagającej prostej i bezpośredniej wymiany informacji **na znane tematy**, używając **rutynowych zwrotów**. Potrafię poradzić sobie **z krótkimi rozmowami towarzyskimi**, nawet jeśli zazwyczaj nie rozumiem wystarczająco dużo, aby rozmowa wykraczała poza podstawowe zapamiętane wyrażenia.
- Potrafię opisać **moją rodzinę i innych ludzi, najbliższe otoczenie i ogólne warunki pogodowe**, używając zestawu prostych zdań i wyrażeń. Potrafię również opisać w prosty sposób swoje **upodobania dotyczące jedzenia, napojów i zainteresowań**.
- Potrafię napisać kilka krótkich i prostych zdań na **tematy mi znane**, podając **małą ilość szczegółów** i używając bardzo formalnych struktur. Błędy w pisowni i gramatyce są wciąż dopuszczalne.

Poziomy biegłości językowej w kategoriach mówienie i pisanie według standardów AVANT Assessment

Poziom 4 - Intermediate- Low

SZEREG ZDAŃ POJEDYŃCZYCH ROZWIĘTYCH

- Potrafię brać udział w rozmowach, do których wcześniej się nie przygotowałam/łem dotyczących **znanych mi tematów**. Z łatwością radzę sobie z **krótkimi rozmowami towarzyskimi** i prowadzę **rozmowę**, **pytając i odpowiadając na podstawowe pytania**.
- Potrafię wypowiedzieć się na tematy związane z **moim życiem codziennym**. Potrafię również formułować bardziej precyzyjne pytania i podawać więcej szczegółów w mojej wypowiedzi.
- Potrafię napisać szereg podstawowych zdań opisujących tematy związane z **moim życiem codziennym** i również formułować bardziej **precyzyjne pytania i podawać więcej szczegółów**. Błędy w pisowni i użyciu słów i struktur są powszechne w moim piśmie.

Poziomy biegłości językowej w kategoriach mówienie i pisanie według standardów AVANT Assessment

Poziom 5 - Intermediate-Mid

SZEREG SPÓJNYCH ZDAŃ ZŁOŻONYCH PODRZĘDNE

- Mogę napisać prostą wypowiedź opisującą **doświadczenia i wydarzenia z mojego codziennego życia w domu, szkole i środowisku**. Mogę podać podstawowe **powody i wyjaśnienia w mejlach i listach**.
- Potrafię opisać **doświadczenia i wydarzenia, marzenia, nadzieje i ambicje prostymi zdaniami**. Potrafię krótko uzasadniać i wyjaśniać. Potrafię **opowiadać lub relacjonować wydarzenia**.
- Potrafię sobie poradzić z większością sytuacji, które mogą się pojawić **podczas podróży w kraju**, w którym mówi się danym językiem. Mogę włączyć się nieprzygotowany/a do rozmowy na znane mi tematy, dotyczące **zainteresowań lub odnoszące się do codziennego życia (np. rodzina, szkoła, hobby, praca, podróże i bieżące wydarzenia)**.

Poziomy biegłości językowej w kategoriach mówienie i pisanie według standardów AVANT Assessment

Poziom 6 – Intermediate- High

WSTĘP DO PARAGRAFU

- Potrafię komunikować się z **coraz większą płynnością**, co umożliwia interakcję z rodzimymi użytkownikami języka, mimo że nadal potrzebuję pomocy w formułowaniu bardziej złożonych myśli. Mogę – z pewnym wysiłkiem – posługiwać się techniką objaśniania w celu **wyrażenia moich myśli i opinii**. Mogę aktywnie uczestniczyć w dyskusjach na znane tematy.
- Potrafię konstruować rozbudowaną i jasną wypowiedź z wieloma szczegółami na różne tematy. Mogę przedstawić **swój punkt widzenia na dany temat lub wyrazić opinię o wydarzeniu, dostarczając szczegółowych argumentów**. Potrafię w swojej wypowiedzi łączyć główne zagadnienia, używając wyrazów łączących zdania.
- Potrafię napisać jasny, szczegółowy tekst na wiele tematów związanych z moimi zainteresowaniami. Potrafię napisać **jednoparagrafowy esej lub raport**. Potrafię pisać listy, w których podkreślam wagę wydarzeń i doświadczeń w moim życiu.

Poziomy biegłości językowej w kategoriach mówienie i pisanie według standardów AVANT Assessment

Poziom 7 - Advanced- Low

PARAGRAF

- Potrafię wypowiedzieć się pisemnie w jasnym, dobrze skonstruowanym tekście, przedstawiając własny punkt widzenia. Potrafię opisać skomplikowane zagadnienia w formie **listu, eseju lub raportu**, podkreślając to, co uważam za kluczowe. Mogę wybrać styl odpowiedni dla czytelnika.
- Potrafię skonstruować jasną i precyzyjną wypowiedź dotyczącą **skomplikowanych zagadnień, zawierającą rozbudowane podtematy lub kwestie szczegółowe i zakończyć ją wnioskami**. Mogę podać przejrzysty i zrozumiały **opis lub argumenty w stylu odpowiednim do kontekstu** w logicznej i spójnej formie, która pomaga odbiorcy dostrzec i zapamiętać najważniejsze punkty.
- Potrafię w płynny i spontaniczny sposób, bez wahania, **wyrażać swoje myśli i zdanie**. Potrafię skutecznie się porozumiewać w kontaktach towarzyskich i zawodowych. Potrafię jasno formułować myśli i opinie oraz umiejętnie odnosić się do wypowiedzi innych osób.
- Wypowiedź jest praktycznie bez błędów.

Istotne elementy wypowiedzi pisemnej i ustnej na poziomie 6

- Minimum 10 zdań wypowiedzi pisemnej (im dłuższa wypowiedź pisemna, tym lepiej) oraz około 2 min. wypowiedzi ustnej
- Wymagane są: różnorodność zdań i poprawne użycie zdań podrzędnie złożonych i wielokrotnie złożonych w wypowiedzi pisemnej.
- Stosowanie różnych czasów, czasowników biernych, zdań bezpodmiotowych, imięstówów przymiotnikowych i przysłówkowych.

Przykłady prac pisemnych na różnych poziomach

Level I - Novice - Low	Gra, brat, telefon
Level II - Novice Mid	Ja gram komputer.
Level III - Novice High	Ja lubie grac na komputer. Mam duzo fajnych gier. Komputer jest super.
Level IV - Intermediate - Low	Telewizja dla dzieci jest zła. Dzieci grają w gry wideo po szkole. Dzieci lubią bawić się na zewnątrz każdego dnia. Moi znajomi lubią grać w piłkę nożną po szkole każdego dnia. To jest dobra rzecz.

Przykłady prac pisemnych na różnych poziomach

Level V - Intermediate - Mid

Oglądanie telewizji ma pozytywne i także negatywne efekty. Niektóre negatywne efekty to są problemy z oczami, siedzenie ciągle w domu i niechęć do niczego. Dlatego małe dzieci to tylko chcą bawić się na komputerze albo oglądać telewizję zamiast bawić się na polu z kolegami albo koleżankami. Takie rzeczy mają efekty na dziecko. Dziecko ma problemy z komunikacją. Dzieci w przyszłych czasach to nie mieli problemów z oczami a teraz są tylko problemy z oczami w dzieci. Niektóre programy na telewizji dzieci nie mogą oglądać ale niestety oglądają. Ale także są pozytywne efekty też. Niektóre pozytywne efekty to radość, i rozwinięcie muzga. Jak dzieci oglądają telewizję to mają bardzo dużo radości. Dzieci się śmieją i bawią się. Są pozytywne i negatywne efekty telewizji i ger.

Przykłady prac pisemnych na różnych poziomach

Level VI -
Intermediate -
High

Telewizja nie jest zła. Po ekspozycji na odpowiednie programy lub pokazy, dziecko może uczyć się dobrych rzeczy. Badania wskazują, że telewizja może mieć pozytywny wpływ na dzieci. Może pomóc im zmienić zachowanie i nastawienie na dobre. Istnieje kilka kanałów, które emitują tylko treści edukacyjne obejmujące takie tematy, jak sztuka i rzemiosło, nauka, historia, geografia i matematyka. Telewizja jest także świetnym medium, które eksponuje dzieci na różne języki na całym świecie. Telewizja pozwala podróżować dookoła świata bez konieczności opuszczania domu. Zabiera to twoje dziecko do różnych krajów i kształci je o różnych kulturach na świecie. Dzięki doborowi programów Twoje dziecko może poznać ludzi i ich tradycje, style życia i postawy. Negatywne skutki dla dzieci są mniejsze lub brak interakcji z rówieśnikami może wpływać na ich rozwój społeczny. Telewizja zjada czas, w którym mogą wchodzić w interakcję z innymi dziećmi w ich środowisku społecznym, co może wpływać na ich wiedzę i zrozumienie interakcji społecznych i zachowań. Telewizja może być edukacyjna, ale nadmierne oglądanie może wpłynąć na rozwój mózgu dziecka, wynika z badań. Pierwsze kilka lat w życiu Twojego dziecka są bardzo ważne dla rozwoju mózgu.

Przykłady prac pisemnych na różnych poziomach

Level VII -
Advanced
- Low

W dzisiejszych czasach można znaleźć telewizor lub komputer w każdym domu. Zaganiani rodzice często stawiają dziecko przed ekranem i puszczają jemu jakąś bajkę gdy nie mają czasu je bawić. Właśnie tak się zaczyna ciągły użytek nowych urządzeń i uzależnienie do gier komputerowych, seriali, stron internetowych, i do własnych telefonów komórkowych. Korzystanie z tego wszystkiego ma rozmaite skutki na dzieciach ponieważ pomaga im uczyć się w jaki sposób mają używać komputer razem z klawiaturą, niestety też ich skłania do siedzenia w domu zamiast iść na podwórko na świeże powietrze. Oglądając telewizję, dzieci mogą poznawać inne języki na przykład język francuski lub hiszpański. Różne programy edukacyjne też mogą pomagać dzieciom przygotowywać się do szkoły i uczyć się o sytuacjach życiowych i jak powinno się reagować. Gry komputerowe też uczą dzieci jak posługiwać się stronami internetowymi i również wspomagają z trenowaniem koordynacji ruchowej. Oczywiście takie gry też mają skutki złe. Dzieci mogą się uzależnić od nich i nie chcą odejść od ekranu. To może powodować wady wzroku i powodzić otyłość w młodych dzieciach które może im zagrażać cukrzycą. Owszem telewizja przedstawia czasami nie-realną wersję życia które może powodować trudności gdy dziecko zacznie chodzić do szkoły. Wiadomo jest że komputery i telewizja są faktem życia i prawdopodobnie nie znikną w najbliższym czasie, więc musimy korzystać z nich żeby nasze życie polepszać ale również uważać żeby dzieciom nie sprawić krzywdy.

Przykłady prac pisemnych na różnych poziomach

Level VIII

-

Advanced

- Mid

Aby zobaczyć przykład na poziomie VIII, proszę kliknąć na link:

<https://avantassessment.com/polish-writing-examples>

Wszystkie powyższe przykłady są ze strony internetowej Avant Assessment

<https://avantassessment.com/polish-writing-examples>

Istotne elementy wypowiedzi pisemnej i ustnej cd.

- Zachowanie zasad pisania esejów:
 - a. Wprowadzenie wyrazów porządkujących i zespalających w zdaniu: *podsumowując; reasumując...; na marginesie powiem...; wydaje się; wypada założyć; wnioskując; z jednej strony; z drugiej strony; gdyby uznać, że; mówi się; więc, toteż, zatem, dlatego, z tego wynika, że..., ale, lecz, natomiast, zupełnie inaczej..., w przeciwieństwie..., z kolei przejdę do; z drugiej strony; świadczy to o tym, że; że; na podstawie tego można stwierdzić, że; z całą pewnością można stwierdzić, że; niewątpliwie; z pewnością; na podstawie powyższych dowodów można stwierdzić, że; uważam, że; jestem przekonany/pewien, że; sądzę, że; wierzę, że; według mnie;*
 - b. Nie używać autotematycznych zwrotów, np. *na wstępie, w zakończeniu* i wyliczania, np. *po pierwsze, po drugie*
 - c. Należy unikać powtórzeń i wyrażen ogólnikowych

Tematyka testu STAMP4S

Poziom Podstawowy/Novice	Samodzielności / Intermediate	Biegłości / Advanced
Ja Kalendarz / Czas Kolory / Kształty Zwierzęta, zwierzęta domowe Szkoła / Klasa Pogoda / Pory roku Ubrania Jedzenie / Napoje Rodzina / Przyjaciele Dom Miejsca / geografia Społeczność Codzienne czynności Zakupy / Sklepy Czas wolny / Zainteresowania i zajęcia rekreacyjne	Zdrowie Święta / Świątowanie Praca / zawody Transport / podróże / wakacje Plany na przyszłość Kultura Zagadnienia współczesne · Bieżące wydarzenia · Ekonomia · Literatura · Nauki ścisłe · Nauki społeczne · Historia	Sztuka Polityka Religia Matematyka

Problemy z gramatyką i ortografią

- Użycie zaimków dzierżawczych: **czyjś, kogoś**
- Użycie liczebników nieokreślonych w zdaniu: **wiele, mało, mnóstwo**
- Pisownia wyrażen przyimkowych, razem czy oddzielnie: **naprawdę, na przykład, na pewno, dlatego, po prostu, z powrotem, dlatego**
- Pisownia małą i wielką literą przymiotników, kopiowanie z j. angielskiego
- Kalki z angielskiego: **za dobrą cenę – tanio, doradzać, tłumaczka, mieć zabawę, interesy-zainteresowania, examiny, klasa, pisać notatki, doradzać, spędzić czas, zapewniać** w znaczeniu **dostarczać, zrobić wspomnienia, government,**
- Zgodność podmiotu z orzeczeniem, zgodność przymiotnika z rzeczownikiem
- Użycie odpowiednich spójników, **które/y/a** zamiast **co** w zdaniu złożonym podrzędnie
- Użycie aspektu w zdaniu
- Tłumaczenie angielskich słów – **to translate, to interpret, impact, color (włosy),**

Problemy z gramatyką, ortografią i leksyką

- Tworzenie przymiotników w stopniu wyższym i najwyższym
- Czasownik **robić** pojawia się w miejsce wielu innych czasowników, wynik kalki z angielskiego: **robić wspomnienia, robić zły impact,**
- Należy pamiętać o podwójnym zaprzeczeniu, występujący błąd np. **Nikt wie**
- Zróżnicowanie pomiędzy spółgłoskami zwarto-wybuchowymi i szczelinowymi: **ś-sz, ć-cz, ź-ż, dź-dz**
- Pisownia z „rz” i „ż” np. *może i morze*
- Niepoprawne lub częściowe użycie wyrażen - **w sensie – w pewnym sensie**
- Tryb rozkazujący, uwaga na końcówki, zamiast trybu rozkazującego wprowadzenie zdań typu: **należy....., trzeba....., można....., stylu oficjalnego.**
- Przyimki wymagające dopełniacza, np. **podczas, według, bez,**
- Używanie środowiskowego dialektu polonijnego: **insura, trok, na kornierze**
- Używanie języka potocznego, nacisk na styl oficjalny
- Problemy z trybem przypuszczającym
- Stosowanie języka nieformalnego w zdaniu

Problemy z fleksją

- Odmiana rzeczowników z nietypowym rodzajem, np. rzeczowniki żeńskie i nijakie z końcówką męską: **miłość, przyjaźń, muzeum, centrum**,
- Koniugacja –ę / -esz- zwrócenie uwagi na samogłoski w wygłosie: -ę (1 lp), -ą (3 lmn)

Chodzę, chodzą; myślę, myślą

- Odmiana rzeczowników **przyjaciel, uczeń, rzecz, pieniądz, człowiek** w obu liczbach
- Odmiana czasownika **być** w czasie przyszłym: **będę, będą**
- Odmiana liczebników zbiorowych: **dwoje, troje** i zastosowanie w zdaniu
- Odmiana zaimków **mój, twój** w obu liczbach
- Odmiana czasowników **umieć, pójść, iść, wziąć, lubić** etc., zwłaszcza w czasie przeszłym

Najczęściej popełniane błędy podczas egzaminu STAMP4S

- Seal of biliteracy po polsku:

<https://sealofbiliteracypopolsku.com/2019/03/01/najczesciej-popelniane-bledy-podczas-egzaminu-stamp4s/>

Użyteczne portale internetowe

- Polski na wynos <https://www.polskinawynos.com/>
- Jak napisać rozprawkę? <https://xn--jzyk-polski-rrb.pl/rozprawka/48-rozprawka-jak-napisac>
- Poziomy zaawansowania <https://www.etutor.pl/help/advancement-levels>
- Tematy <https://www.edutopia.org/article/50-writing-prompts-all-grade-levels-todd-finley>
<https://www.journalbuddies.com/prompts-by-grade/fun-writing-prompts-for-middle-school/>
- Cogito dla Polonii, polonijny magazyn dla młodzieży
http://www.pbc.uw.edu.pl/12973/1/Cogito_2019_05.pdf
- Włącz Polskę <http://wlaczpolske.pl/>

Pomysły na lekcje

- 3-5 min. prezentacja na dowolny, wybrany przez ucznia temat
- Wspólne opracowanie tematu: zbieranie słownictwa (burza mózgów), plan, układanie zdań, szukanie synonimów, następnie wymiana między uczniami, którzy piszą swoje uwagi. Punktem wyjścia może być cytat, zdjęcie, obrazek, krótki tekst, wiersz, list
- Tworzenie listy nowych słówek, każdy uczeń poznaje nowe polskie słowo i dzieli się z innymi oraz objaśnia jego znaczenie
- Oglądanie wiadomości i słuchanie reportaży
- Tłumaczenie tematów z j. angielskiego i pisanie na nie

<http://education.ohio.gov/Topics/Learning-in-Ohio/Foreign-Language/World-Languages-Model-Curriculum/World-Languages-Model-Curriculum-Framework/Instructional-Strategies/Unit-samples-by-proficiency-levels>

Przykład w j. angielskim na poziomie Intermediate

My name is Pascal. I am a member of the accounting department. I work here since 6 years. I am in charge of audit of your company. Nice to meet you. This e-mail is the first contact of us. I want to know each other. Please let me know when you can attend a meeting. How about 12 Feb or 14 Feb? And Where do you hope to take place? Please ascertain the agenda of meeting. Regard. Pascal

Przykład w j. angielskim na poziomie Advanced

Yesterday, Tuesday, November 15th, 2005, the fans of the Spanish singer Alejandro Sanz, were able to see and hear his idol in person at the Radio City Music Hall in New York City. The tickets were sold out a month ago, and the performance of Alejandro Sanz was superior. As usual, Alejandro sang his most popular songs such as “El Alma al Aire” (“The Soul in the Air”), “Mi Soledad y Yo” (“My Loneliness and I”), “Heroe” (“Heroe”), and more.

The concert started on time at 8pm and finished at 11pm. Three excellent hours of an outstanding performance, Sanz, gave to his fans from all over the world. The adrenaline of the fans was high with the romantic voice of the singer. Also, there were some lucky ones who were able to hold hands with their idol, and show their affection by giving to their favorite singer some gifts, such as flowers, teddy bears, chocolate boxes, etc.

Furthermore, the price of the tickets were from \$85.00 to \$300.00, and all the tickets were sold out a month ago. There is not doubt the Alejandro Sanz has won his fans’ heart. Personally, I believe that Alejandro Sanz is an excellent singer and his sense of humor, his personality, his passion for believing in the true love, makes him a unique singer.